

EUROPEES PARLEMENT

SPECIALE UITGAVE

**EUROPESE RAAD
4 en 5 november 2004
Brussel**

**TOESPRAAK VAN DE HEER JOSEP BORRELL FONTELLES,
VOORZITTER
CONCLUSIES VAN HET VOORZITTERSCHAP**

03/S-2004

Directoraat-generaal presidium

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2004)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2004)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2004\06-Bruxelles

Rede
van de Voorzitter van het Europees Parlement,
Josep BORRELL FONTELLES

EUROPESE RAAD
4 november 2004
Brussel

Dames en heren leden van de Europese Raad,

Het is mij een grote eer u voor het eerst te mogen toespreken als Voorzitter van het Europees Parlement.

De gebeurtenissen van vorige week in Straatsburg hebben zonder twijfel uw bezorgdheid gewekt en wellicht bij sommigen van u ook ergernis. Zoals u weet, is het niet tot een stemming door het EP gekomen, maar ik zou u mijn interpretatie van de feiten willen geven, waarover ik met sommigen van u al kort van gedachten heb kunnen wisselen in Rome.

Laat ik u om te beginnen zeggen dat het mijn overtuiging is dat het gebeurde de democratie binnen de EU sterker maakt, onze instellingen zal verstevigen, de belangstelling van de burgers voor het Europese politieke debat zal vergroten en ervoor zal zorgen dat de grondrechten beter worden nageleefd.

Ten tweede ben ik op geen enkel moment van mening geweest dat het gaat om een institutionele crisis of een krachtmeting tussen de instellingen. Wat gebeurd is valt onder het normale democratische debat. Een echt politiek debat dat de publieke opinie sterk heeft beziggehouden. Men klaagt terecht over de lage opkomst van de burgers bij de Europese verkiezingen. Men is bevreesd dat de toekomstige referenda over het ontwerp-Verdrag tot vaststelling van een Grondwet de aandacht van onze medeburgers onvoldoende bezighouden. Men kan alleen maar tevreden zijn dat het Europees Parlement de grotere bevoegdheden waarover het beschikt, op verantwoordelijke wijze uitoefent.

Laten wij bedenken dat de huidige Verdragen, en meer nog de toekomstige Grondwet, het Europees Parlement de bevoegdheid geven om de Commissie als college goed te keuren. Naar mijn mening is het institutionele evenwicht niet verbroken en ook niet gewijzigd. De hoorzittingen van de voorgedragen commissarissen door onze parlementaire commissies stelden ons in staat de bekwaamheid van de personen te beoordelen en te bepalen welk beleid zij willen voeren.

In de derde plaats ging het debat grotendeels, zij het niet uitsluitend, over maatschappelijke onderwerpen die zeer gevoelig liggen: de cruciale kwestie van het asiel- en immigratiebeleid, de rol van de vrouw in het gezin en het beroepsleven, niet-discriminatie van personen vanwege hun seksuele voorkeuren, de verhouding tussen ethiek en politiek. Het Europees Parlement heeft nog nooit iemand gediscrimineerd vanwege zijn geloofsopvattingen.

In een Europa dat zich zojuist een Handvest van de grondrechten heeft aangemeten, is het normaal dat men over dergelijke onderwerpen debatteert.

Wat men hierover in dit verband ook denkt, het debat heeft laten zien dat onze Unie niet alleen een economische eenheid is, maar stoelt op gemeenschappelijke fundamentele waarden. Ik ben oprecht van mening dat het Parlement heeft bijgedragen tot versterking van de waarden waarop Europa is gebaseerd.

Maar het Parlement heeft ook andere aspecten belicht. Het wenst een onafhankelijke Commissie die bestaat uit commissarissen die competent zijn op het gebied dat hun is toegewezen.

Ik ben er tenslotte van overtuigd dat de Europese Unie behoefte heeft aan een geloofwaardig Europees Parlement en een sterke Commissie. Geen van deze instellingen wordt sterker door de andere te verzwakken. De heer Barroso, in wie het Parlement in juli ruimschoots zijn vertrouwen heeft uitgesproken, heeft het wijze en terechte besluit genomen om geen voorstel betreffende zijn college van commissarissen in te dienen.

Het EP maakt alleen gebruik van de bevoegdheden die het Parlement in de Verdragen zijn toegekend. Men kan een met algemeen kiesrecht gekozen instelling geen bevoegdheden toekennen die zij vervolgens niet mag uitoefenen.

Ik hoop dat zeer spoedig politieke oplossingen voorgesteld zullen worden, zodat het Parlement zijn vertrouwen in het college van commissarissen kan uitspreken. Er zijn reeds zeer belangrijke stappen in deze richting gezet en ik ben ervan overtuigd dat tijdens deze Europese Raad verdere vooruitgang zal worden geboekt, zodat de heer Barroso zijn voorstel kan indienen om dit doel te bereiken. Het EP is bereid om onverwijld de procedure op gang te brengen zodat, indien mogelijk nog tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering, gestemd kan worden over de nieuwe Commissie.

Ik wil hier mijn waardering uitspreken voor de grote inspanningen van het Nederlandse Voorzitterschap op het gebied van de **communicatie met de burgers**. Ik heb zelf deelgenomen aan de zeer interessante informele Raad van de ministers van Europese Zaken op 5 oktober in Amsterdam over dit onderwerp. Het Parlement zal in december advies uitbrengen over het Grondwetverdrag en op die basis zullen wij op een zo gedecentraliseerd mogelijk niveau voorlichtingsacties voeren.

Dames en heren leden van de Europese Raad, de werkzaamheden van de Conventie zijn begonnen met een fase waarin wij door te luisteren te weten wilden komen wat de burgers verwachten van de Europese Unie. Hoofdzakelijk drie dingen: werk, veiligheid en de aanwezigheid van Europa in de wereld.

Werkgelegenheid en veiligheid zijn precies de belangrijkste onderwerpen die op uw agenda staan.

Wat groei en werkgelegenheid betreft beschikken wij nu over het verslag dat door Wim Kok is opgesteld over de **strategie van Lissabon**.

Het eerste dat wij met de strategie van Lissabon moeten doen is dat wij deze niet langer zo moeten noemen. Niemand weet namelijk waarom het gaat. Ik stel voor het voortaan te hebben over: "strategie voor concurrentievermogen, sociale samenhang en milieu".

Op de komende Europese Raad in het voorjaar zal het vijf jaar geleden zijn dat de Europese Unie zich als doel heeft gesteld om, ik citeer, "de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang". Als wij deze zin maar vaak genoeg herhalen, dan klinkt het als een ritueel.

Hoe dan ook, als wij een hoog werkgelegenheidsniveau willen bereiken, dan zal dit proces voortgezet moeten worden, want alleen zo kan het solidariteitsbeleid dat de kern vormt van het Europese sociale model gefinancierd worden in een Europa dat - zoals op dramatische wijze wordt onderstreept in het verslag-Kok - vergrijst.

In Lissabon hebben wij ons ten doel gesteld de arbeidsparticipatie op 70% te brengen. Dit percentage is nu 63% tegen 71% in de Verenigde Staten.

De uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling. De Europese Raad van Barcelona had als doel gesteld hieraan 3% van het BNP uit te geven. Europa blijft nu steken bij 1,9% van het BNP tegen 2,8% in de Verenigde Staten en 3,1% in Japan.

Men moet evenwel niet vergeten dat deze doelen zijn vastgesteld in een periode van economische voorspoed. Nu de economische conjunctuur moeilijker is, moet worden vastgesteld dat de doelen nog lang niet zijn bereikt. En dat zullen ze ook in 2010 niet zijn zonder de inspanningen sterk op te voeren.

Wanneer doelstellingen duidelijk onrealistisch zijn, dan moet men de moed hebben om ze bij te stellen zonder de hoop op te geven ze binnen een realistische termijn te verwezenlijken.

Zeker, het streven naar een hoog concurrentievermogen van de Europese economie is een strijd die hoofdzakelijk binnen elke lidstaat gestreden moet worden en dat weten de Commissie en de Raad ook wel. De Europese Unie als zodanig kan en moet echter aan dit proces bijdragen, anders heeft het geen zin het er hier over te hebben.

Het is absoluut noodzakelijk te zorgen voor een snelle omzetting van richtlijnen in de nationale wetgeving. Zoals u weet, worden maar 7 van de 40 richtlijnen die de strategie van Lissabon betreffen in alle lidstaten toegepast. En het gemiddelde omzettingpercentage van alle EU-richtlijnen is niet meer dan 60%.

Om te verzekeren dat een "strategie voor concurrentievermogen, sociale samenhang en milieu" slaagt moeten onze drie instellingen hun werkzaamheden programmeren volgens een vast tijdschema en meer gerichte doelstellingen en moeten zij het in december 2003 ondertekende akkoord over "beter wetgeven" strikt toepassen.

Tot slot moeten ook de debatten die wij zullen voeren over de hervorming van het stabiliteitspact en over de toekomstige financiering van de Unie ten doel hebben te zorgen voor meer groei, hoogwaardige werkgelegenheid en Europese faciliteiten voor onderzoek, technologie en innovatie.

Het Europees Parlement heeft hiertoe een instrument aangenomen om de werkzaamheden van al zijn betrokken commissies te coördineren en heeft een tijdelijke commissie voor de toekomstige financiering van de Unie gevormd, waarvan ik voorzitter zal zijn.

Zoals de premiers van Polen en Denemarken vanochtend terecht hebben opgemerkt moeten we de middelen die worden toegewezen voor onderzoek vergroten om het wetenschappelijke potentieel van de 25 landen te mobiliseren en jonge wetenschappers te motiveren, zodat zij niet met medeneming van hun kennis naar elders vertrekken, waardoor onze technologische achterstand nog groter zou worden.

De Europese burgers verwachten van de EU ook dat zij hun veiligheid garandeert. Het Europees Parlement wenst dat zekere bepalingen van het Grondwetverdrag vervroegd worden toegepast op basis van de bestaande Verdragen, en wel een gemeenschappelijk Europees asielstelsel en een uniforme status voor vluchtelingen, waarover de discussie in een vergevorderd stadium verkeert.

Ook zijn wij van mening dat de inwerkingstelling van de twee hefbomen voor maatregelen op het gebied van de immigratie (artikel 67 van het Verdrag) en de bestrijding van terrorisme en internationale criminaliteit niet kan wachten op de vankrachtwording van de Grondwet.

Het Europees Parlement hecht er groot belang aan dat de besluiten op dit gebied in medebeslissing tussen de twee takken van de wetgevingsautoriteit worden genomen. Ik dring er dan ook met klem bij u op aan om het voorstel van het Nederlandse Voorzitterschap over te nemen, dat de Europese Raad ter wille van de democratie verzoekt om besluiten op de gebieden asiel, immigratie en controle aan de grenzen met een gekwalificeerde meerderheid te nemen.

Dit is een van de kernpunten van het Grondwetverdrag: als de Raad zich daar nu tegen zou verzetten, hoe kan onze burgers dan uitgelegd worden dat ratificatie van deze Grondwet dringend geboden is?

De dreiging van het internationale terrorisme is het grootste probleem dat het samenleven en de veiligheid van de Europese burgers aantast. Het Europees Parlement is van mening dat dringend een reeks maatregelen genomen moet worden: betere samenwerking en uitwisseling van gegevens tussen de politiediensten, met name door de omzetting van Europol in een Europees Agentschap, onderhandelingen namens de Unie over echte internationale akkoorden over samenwerking tussen politiekorpsen en de vorming van een Europees Bureau voor hulp aan slachtoffers van het terrorisme.

Het Europees Parlement hecht sterk aan de totstandkoming van een echt Europees asielbeleid door versterking van de maatregelen ter bescherming van vluchtelingen, zodat de volle uitoefening van hun rechten gegarandeerd is en collectieve uitzetting wordt verboden.

Dames en heren leden van de Europese Raad,

Het Europees Parlement kan ook helpen de weg te bereiden voor het moeilijke besluit dat u in december moet nemen over **Turkije**. Het kan een nuttige partner zijn, al was het alleen maar omdat aan het eind van het proces de instemming van het Europees Parlement is vereist. De invrijheidstelling van Leyla Zana in april was gedeeltelijk te danken aan het feit dat wij een persoon die bekroond is met de Sacharov-prijs van het Parlement niet vergeten hebben.

Het is moeilijk te voorspellen welk advies het Europees Parlement op 2 december inzake Turkije zal uitbrengen. Maar een eerlijk en open debat dat zich richt op echte vragen is beter dan een debat dat is gebaseerd op halve waarheden en vooroordelen. Ik zal in ieder geval de dag na de stemming in het Europees Parlement Turkije bezoeken om het standpunt van het Parlement aan de Turkse autoriteiten en de Turkse publieke opinie duidelijk te maken.

Hoe belangrijk de kwesties die vandaag aan de orde zijn ook mogen zijn, ik kan niet voorbijgaan aan het onderwerp van het **Statuut van de leden van het Europees Parlement**.

In januari 2004 heeft de Raad niet de vereiste gekwalificeerde meerderheid behaald om de compromistekst waarover men het na geruime tijd eens was geworden, goed te kunnen keuren.

Onmiddellijk na mijn verkiezing als Voorzitter van het Europees Parlement heb ik daarom contact opgenomen met verscheidene leden van de Raad en ook met u, mijnheer de Voorzitter van de Europese Raad.

Het EP blijft er grondig van overtuigd dat een gemeenschappelijk Statuut voor de leden van het Europees Parlement absoluut noodzakelijk is geworden door de uitbreiding tot 25 lidstaten.

Ik heb u gezegd, mijnheer de Voorzitter, dat het Europees Parlement bereid is om opnieuw flexibiliteit te tonen om tot een akkoord te kunnen komen. U zult evenwel begrijpen dat het Parlement formeel geen nieuw voorstel kan indienen zonder er zeker van te zijn dat het door de Raad zal worden aanvaard. Ik ben dan ook van oordeel dat informeel overleg over dit onderwerp noodzakelijk is vóór het eind van dit Voorzitterschap of aan het begin van het volgende Voorzitterschap. Daarna is het te laat.

De Europese Raad moet zeggen of hij het al dan niet noodzakelijk vindt dat er een gemeenschappelijk Statuut voor de leden van het Europees Parlement komt, zoals in het Verdrag is voorzien. Ik wil er nogmaals op wijzen dat deze aangelegenheid extreem urgent is. Indien het antwoord ja is, dan ben ik er zeker van dat we tot overeenstemming zullen komen. Is het nee, dan moet het EP dat weten.

Concluderend wil ik er, mijnheer de Voorzitter, op wijzen dat **het Europees Parlement voornemens is leven te brengen in het Europese politieke debat** over alle keuzen die cruciaal zijn voor onze toekomst. Uit dit debat zullen wij allen sterker tevoorschijn komen en, naar ik hoop, beter begrepen door de publieke opinie. Het welslagen van onze Grondwet, die van levensbelang is voor onze toekomst, hangt daarvan af.

Laten wij deze weg gezamenlijk gaan.
